ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

της 10ης Ιουλίου 2001 *

Στην υπόθεση C-315/99 P,

Ismeri Europa Srl, με έδρα τη Ρώμη (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους S. Ristuccia και G.-L. Tosato, avvocati, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 15 Ιουνίου 1999 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τρίτο τμήμα) στην υπόθεση T-277/97, Ismeri Europa κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου (Συλλογή 1999, σ. II-1825), με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής,

όπου ο έτερος διάδικος είναι το

Ελεγκτικό Συνέδριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενο από τους J.-M. Stenier, J. Inghelram και P. Giusta,

εναγόμενο πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, C. Gulmann, M. Wathelet και B. Σκουρή, προέδρους τμήματος, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet (εισηγητή), P. Jann, L. Sevón, R. Schintgen, F. Macken, και C. W. A. Timmermans, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 20ής Μαρτίου 2001,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Μαΐου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Αυγούστου 1999, η Ismeri Europa Srl (στο εξής: Ismeri) άσκησε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 1999 στην υπόθεση T-277/97, Ismeri Europa κατά Ελεγκτικού

Συνεδρίου (Συλλογή 1999, σ. II-1825, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο απέρριψε αγωγή με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίστηκε ότι υπέστη η ενάγουσα εξ αιτίας των επικρίσεων τις οποίες διατύπωσε εναντίον της το Ελεγκτικό Συνέδριο στην ειδική έκθεση αριθ. 1/96, της 30ής Μαΐου 1996, σχετικά με τα προγράμματα MED (ΕΕ 1996, C 240, σ. 1, στο εξής: έκθεση 1/96).

2 Στην έκθεση αυτή, η οποία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* στις 19 Αυγούστου 1996, το Ελεγκτικό Συνέδριο διατύπωσε διάφορες επικρίσεις όσον αφορά τη διαχείριση των προγραμμάτων MED, επισημαίνοντας περιπτώσεις συγχύσεως συμφερόντων στο όλο σύστημα διαχειρίσεως. Ειδικότερα, το Ελεγκτικό Συνέδριο διαπίστωσε ότι, επί τεσσάρων μελών του διοικητικού συμβουλίου της Agence pour les réseaux transméditerranéens (στο εξής: ARTM), μη κερδοσκοπικής ενώσεως βελγικού δικαίου συσταθείσας από την Επιτροπή για τη διοικητική και οικονομική διαχείριση των προγραμμάτων MED, δύο ήταν διευθύνοντες γραφείων τεχνικής βοήθειας στα οποία ανατέθηκαν συμβάσεις για την παρακολούθηση προγραμμάτων στην κατάρτιση των οποίων είχαν οι ίδιοι συμβάλει στο πλαίσιο του διοικητικού συμβουλίου της ARTM. Η Ismeri ήταν ένα από τα δύο αυτά γραφεία τεχνικής βοήθειας τα οποία κατονομάζει συναφώς η έκθεση 1/96.

3 Στις 31 Ιανουαρίου 1997, η Ismeri απέστειλε στο Ελεγκτικό Συνέδριο επιστολή διατυπώνοντας τις παρατηρήσεις της επί της εκθέσεως 1/96 και ζητώντας του να διορθώσει τα σημεία της εκθέσεως αυτής που την αφορούσαν. Το Ελεγκτικό Συνέδριο απάντησε, με έγγραφο της 7ης Μαρτίου 1997, ότι ενέμενε στις αρχικές διαπιστώσεις του και αρνήθηκε να δημοσιεύσει το ζητηθέν διορθωτικό.

4 Στις 17 Ιουλίου 1997, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα επί της εκθέσεως 1/96 (ΕΕ 1997, C 286, σ. 263), επαναλαμβάνοντας τις διαπιστώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τονίζοντας ότι η υπόθεση αυτή αποτελεί διδακτικό παράδειγμα και καλώντας την Επιτροπή να λάβει δραστικά μέτρα ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη τέτοιων καταστάσεων.

5 Στις 20 Οκτωβρίου 1997, η Ismeri άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου αγωγή με αίτημα την αποκατάσταση της βλάβης που προκλήθηκε στη φήμη της και της ζημίας

την οποία υπέστη λόγω της καταγγελίας ορισμένων συμβάσεων και λόγω διαφυγόντος κέρδους κατόπιν της δημοσιεύσεως της εκθέσεως 1/96. Η ενάγουσα ζήτησε επίσης από το Πρωτοδικείο να εξετάσει διαφόρους μάρτυρες στο πλαίσιο της διεξαγωγής αποδείξεων.

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

6 Το Πρωτοδικείο, αφού απέρριψε διάφορες ενστάσεις απαραδέκτου που προέβαλε το Ελεγκτικό Συνέδριο (σκέψεις 25 έως 94 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως), απάντησε στους επί της ουσίας ισχυρισμούς της ενάγουσας σε δύο χρόνους.

7 Πρώτον, επί της παραβιάσεως της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ότι προς θεμελίωση της ευθύνης της Κοινότητας δεν αρκεί η διάπραξη πταίσματος, αλλά απαιτείται να αποδειχθεί η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλομένης ζημίας (σκέψη 100 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

8 Όμως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, ακόμα και αν η ενάγουσα είχε κληθεί να διατυπώσει την άποψή της επί της εκθέσεως 1/96 πριν από την υιοθέτηση και δημοσίευση του εν λόγω εγγράφου, το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν θα τροποποιούσε το περιεχόμενό του. Για να φθάσει στο συμπέρασμα αυτό, το Πρωτοδικείο στηρίχθηκε στο ότι η Ismeri διατύπωσε παρατηρήσεις ως προς την ακρίβεια ορισμένων χωρίων της εκθέσεως 1/96 με την από 31 Ιανουαρίου 1997 επιστολή της και ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο αντέκρουσε σημείο προς σημείο τις παρατηρήσεις αυτές με την απάντηση της 7ης Μαρτίου 1997, πληροφορώντας την ενάγουσα ότι δεν υπήρχε λόγος να διορθώσει την εν λόγω έκθεση. Κατά το Πρωτοδικείο, το Ελεγκτικό Συνέδριο θα είχε εμμείνει στην αμφισβητούμενη διατύπωση της εκθέσεως 1/96 ακόμα και αν οι παρατηρήσεις της Ismeri τού είχαν υποβληθεί όχι μετά αλλά πριν από την έγκριση του εγγράφου αυτού (σκέψεις 101 έως 104 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

9 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο απέρριψε τον ισχυρισμό αυτόν χωρίς να απαντήσει στο κατά πόσον η ενάγουσα μπορούσε να επικαλεστεί την αρχή της προηγουμένης ακροάσεως ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ώστε να της αναγνωριστεί το δικαίωμα να ακουσθεί πριν από την έγκριση της εκθέσεως 1/96 (σκέψη 105 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

10 Δεύτερον, επί του δυσφημιστικού χαρακτήρα των επικρίσεων που περιέχει η έκθεση 1/96 όσον αφορά την Ismeri, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να αναγκαστεί να κατονομάσει τρίτα πρόσωπα που εμπλέκονται άμεσα σε περιπτώσεις σοβαρής δυσλειτουργίας των κοινοτικών οργάνων (σκέψη 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως). Οι εκτιμήσεις αυτές που διατυπώνονται σ' αυτές τις περιπτώσεις σχετικά με τα τρίτα πρόσωπα μπορούν να στοιχειοθετήσουν ευθύνη της Κοινότητας εξ αδικοπραξίας αν τα γεγονότα επί των οποίων στηρίζονται δεν είναι αληθή ή ερμηνεύονται εσφαλμένως. Επ' αυτού, το Πρωτοδικείο ασκεί πλήρη έλεγχο (σκέψη 110 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

11 Όσον αφορά την πρώτη ειδική αιτίαση περί δυσφημίσεως, η οποία αναφέρεται στη σύγχυση συμφερόντων, το Πρωτοδικείο θεώρησε ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο ήταν υποχρεωμένο, χωρίς να χρειάζεται να αποφανθεί επί του αν υφίστατο ή όχι κατάφωρη πρόθεση εξαπατήσεως εκ μέρους της ενάγουσας, να καταγγείλει την αντικειμενική δυσλειτουργία που είχε καταστήσει δυνατό στην Ismeri να ασκήσει επιρροή στη διαδικασία με την οποία ελάμβανε τις αποφάσεις της η ARTM και, συνεπώς, να ευνοήσει, με τη θέση της και τη θέση του διευθύνοντός της, τα ιδιωτικά της συμφέροντα. Κατά το Πρωτοδικείο, τα γεγονότα αυτά συνιστούν αφεαυτών περίπτωση συγχύσεως συμφερόντων και το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν διέπραξε σφάλμα καταγγέλλοντάς τα (σκέψεις 112 έως 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

12 Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση, που αφορά την αντίσταση της ενάγουσας στα αιτήματα της Επιτροπής να αποχωρήσουν οι διευθύνοντες των γραφείων τεχνικής βοήθειας από το διοικητικό συμβούλιο της ARTM, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι τα πραγματικά περιστατικά που περιγράφονται στην έκθεση 1/96 είχαν όντως αποδειχθεί και είχαν ορθώς ερμηνευθεί, καθόσον η παραίτηση του διευθύνοντος της Ismeri έλαβε χώρα μόλις δύο έτη μετά τη διατύπωση του σχετικού αιτήματος της Επιτροπής και εξαρτήθηκε διαδοχικώς από όρους αναθέσεως συμβάσεων και επιλογής του αντικαταστάτη (σκέψεις 126 έως 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

13 Όσον αφορά την τρίτη αιτίαση, σύμφωνα με την οποία το Ελεγκτικό Συνέδριο παρέλειψε να λάβει υπόψη τα θετικά αποτελέσματα του έργου στο οποίο είχε συμβάλει η ενάγουσα, το Πρωτοδικείο τόνισε ότι δεν επρόκειτο για κριτήριο ικανό να θέσει εν αμφιβόλω τη λυσιτέλεια των διαπιστώσεων στις οποίες προέβη το εναγόμενο στο πλαίσιο του τομέα αρμοδιότητάς του, ήτοι του τομέα της οικονομικής διαχειρίσεως (σκέψεις 144 έως 147 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

14 Ως εκ τούτου, το Πρωτοδικείο απέρριψε την αγωγή (σκέψη 148 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

Η αίτηση αναιρέσεως

15 Η Ismeri ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, να δεχθεί τα αιτήματα που υπέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου και να καταδικάσει το Ελεγκτικό Συνέδριο στα δικαστικά έξοδα τόσο της ενώπιον του Πρωτοδικείου όσο και της ενώπιον του Δικαστηρίου δίκης. Προς τούτο, η Ismeri προβάλλει έξι λόγους αναιρέσεως.

16 Το Ελεγκτικό Συνέδριο ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει την Ismeri στα δικαστικά έξοδα.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από διαδικαστικές πλημμέλειες ενώπιον του Πρωτοδικείου συνιστάμενες στην παράλειψη του Πρωτοδικείου να αποφανθεί επί του αιτήματος εξετάσεως μαρτύρων και στην ελλιπή διεξαγωγή αποδείξεων

17 Η Ismeri υποστηρίζει ότι η αίτηση εξετάσεως μαρτύρων συνιστούσε αυτοτελές σημείο των αιτημάτων της, επί του οποίου το Πρωτοδικείο όφειλε να απαντήσει με

την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Η Ismeri προσθέτει ότι η σιωπηρή άρνηση του Πρωτοδικείου να δεχθεί το αίτημα αυτό συνεπάγεται ελλιπή διεξαγωγή αποδείξεων, καθόσον το Πρωτοδικείο, καίτοι έκρινε ότι είχε αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία ορισμένων εγγράφων, επαναπαύθηκε στην εκδοχή των πραγματικών περιστατικών που περιέχει η έκθεση 1/96.

18 Το Ελεγκτικό Συνέδριο απαντά ότι η επιλογή των αποδεικτικών στοιχείων από το Πρωτοδικείο εμπίπτει στην κυριαρχική εκτίμησή του και, επικουρικώς, ότι η διεξαγωγή αποδείξεων υπήρξε επαρκής. Εξάλλου, κατά το Ελεγκτικό Συνέδριο, ο κοινοτικός δικαστής δεν υποχρεούται να δικαιολογεί με την απόφασή του τους λόγους για τους οποίους δεν δίνει συνέχεια σε αίτημα διεξαγωγής αποδείξεων με συγκεκριμένο αποδεικτικό μέσο όπως η εξέταση μαρτύρων.

19 Συναφώς, το Πρωτοδικείο είναι το μόνο αρμόδιο να κρίνει επί της ενδεχομένης ανάγκης συμπληρώσεως των πληροφοριακών στοιχείων που διαθέτει στις υποθέσεις των οποίων επιλαμβάνεται. Ο αποδεικτικός ή μη χαρακτήρας των στοιχείων της δικογραφίας εμπίπτει στην κυριαρχική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών η οποία, κατά πάγια νομολογία, δεν συνιστά νομικό ζήτημα υπαγόμενο στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας, εκτός αν τα αποδεικτικά στοιχεία που υποβλήθηκαν στο Πρωτοδικείο έχουν διαστρεβλωθεί ή αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεων του Πρωτοδικείου προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας (απόφαση της 4ης Μαρτίου 1999, C-119/97 P, Ufex κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-1341, σκέψη 66, και διάταξη της 14ης Οκτωβρίου 1999, C-437/98 P, Infrisa κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-7145, σκέψη 34).

20 Ουδεμία ένδειξη παρασχεθείσα στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως επιτρέπει να θεωρηθεί ότι συντρέχει εν προκειμένω τέτοια περίπτωση. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Πρωτοδικείο ότι δεν απάντησε ρητώς, με την απόφασή του, στο αίτημα της Ismeri περί εξετάσεως μαρτύρων.

21 Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτέος.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από παραβίαση της αρχής της προηγουμένης ακροάσεως, και επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από την παράλειψη του Πρωτοδικείου να αποφανθεί επί της παραβιάσεως της αρχής αυτής

22 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Ismeri προσάπτει κατ' ουσίαν στο Πρωτοδικείο ότι, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, στηρίχθηκε στο γεγονός ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο αρνήθηκε να διορθώσει την έκθεση 1/96 όπως επιθυμούσε η αναιρεσείουσα μετά τη δημοσίευσή της για να συναγάγει εξ αυτού ότι το εν λόγω όργανο θα έπραττε το ίδιο αν είχε δοθεί στην Ismeri η δυνατότητα να ακουσθεί πριν από την έγκριση της εκθέσεως αυτής.

23 Όμως, κατά την αναιρεσείουσα, η αρχή της προηγουμένης ακροάσεως, η οποία επιβάλλει ακρόαση των ενδιαφερομένων προτού εκδοθεί απόφαση που τους αφορά, συνιστά ουσιώδη όρο της ασκήσεως της διακριτικής ευχέρειας εκ μέρους των δημοσίων αρχών. Ο όρος αυτός ισχύει, δυνάμει του άρθρου 206 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 276 ΕΚ), τόσο έναντι των κοινοτικών οργάνων όσο και έναντι των λοιπών υποκειμένων δικαίου στα οποία διενεργεί ελέγχους το Ελεγκτικό Συνέδριο. Η προηγούμενη ακρόαση αποτελεί επίσης απαραίτητο στοιχείο της διαδικασίας χορηγήσεως απαλλαγής ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

24 Το Ελεγκτικό Συνέδριο υπενθυμίζει ότι οι τρεις προϋποθέσεις θεμελιώσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της παράνομης συμπεριφοράς και της ζημίας, ισχύουν σωρευτικώς και ότι το Πρωτοδικείο δεν ήταν υποχρεωμένο να αποφανθεί επί των δύο άλλων προϋποθέσεων αν έκρινε ότι έλειπε μία από αυτές. Το Ελεγκτικό Συνέδριο θεωρεί απαράδεκτο, καθόσον δεν αποτελεί αιτίαση κατά της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, και, επικουρικώς, αβάσιμο το επιχείρημα ότι στους τρίτους εμπλεκομένους πρέπει να αναγνωρίζεται το ίδιο δικαίωμα ακροάσεως που παρέχεται στο ελεγχόμενο όργανο.

25 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η Ismeri επαναλαμβάνει κατ' ουσίαν τον προηγούμενο λόγο, προσάπτοντας στο Πρωτοδικείο ότι παρέκαμψε το, κεντρικό κατά την αναιρεσείουσα, ζήτημα του παρανόμου χαρακτήρα της μη εφαρμογής, εν προκειμένω, της αρχής της προηγουμένης ακροάσεως. Το αναιρεσιβαλλόμενο απαντά επικαλούμενο τα ίδια επιχειρήματα που αναπτύσσει και στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου αναιρέσεως.

26 Οι δύο αυτοί λόγοι αναιρέσεως, οι οποίοι πρέπει να εξεταστούν μαζί, βάλλουν κατά της συλλογιστικής με την οποία το Πρωτοδικείο, στις σκέψεις 100 έως 105 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απορρίπτει τον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της προηγουμένης ακροάσεως «χωρίς να είναι αναγκαίο να τεθεί το ερώτημα αν, εν προκειμένω, η ενάγουσα μπορούσε ή όχι να επικαλεστεί την αρχή αυτή».

27 Πρέπει να σημειωθεί ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν υποχρεούται, δυνάμει των διατάξεων που διέπουν τη διαδικασία του, ούτε να υποβάλλει σε τρίτους τα σχέδια εκθέσεων υπό τους ίδιους όρους που το πράττει έναντι των κοινοτικών οργάνων, ούτε να δημοσιεύει, μετά τη δημοσίευση των εκθέσεών του, τις απαντήσεις των ενδιαφερομένων. Η διαδικασία των άρθρων 188 Γ, παράγραφος 4, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 248, παράγραφος 4, ΕΚ) και 206 της Συνθήκης αποσκοπεί να συμβάλει στη βελτίωση της δημοσιονομικής διαχειρίσεως της Κοινότητας, προβλέποντας τη διαβίβαση εκθέσεων στα κοινοτικά όργανα και απάντηση εκ μέρους τους. Όμως, η πρόσκληση προς τρίτους για να συμμετάσχουν στη διαδικασία αυτή δεν θα μπορούσε να συμβάλει στην επίτευξη του επιδιωκομένου στόχου.

28 Ωστόσο, η αρχή της προηγουμένης ακροάσεως αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της οποίας την τήρηση εξασφαλίζει το Δικαστήριο. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται σε κάθε διαδικασία ικανή να καταλήξει σε έκδοση αποφάσεως κοινοτικού οργάνου θίγουσας αισθητά τα συμφέροντα ορισμένου προσώπου (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, την απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 1974, 17/74, Transocean Marine Paint κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 441, σκέψη 15).

29 Καίτοι η κατάρτιση και η δημοσίευση των εκθέσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν αποτελούν αποφάσεις θίγουσες άμεσα τα δικαιώματα των προσώπων που μνημονεύονται σ' αυτές, είναι ικανές να έχουν για τα πρόσωπα αυτά τέτοιες συνέπειες ώστε να πρέπει να παρέχεται στους ενδιαφερομένους η δυνατότητα να διατυπώνουν παρατηρήσεις επί των σημείων των εν λόγω εκθέσεων που αναφέρονται στα πρόσωπα αυτά ονομαστικώς, προτού οι εκθέσεις αυτές εγκριθούν οριστικώς.

30 Εφόσον το Ελεγκτικό Συνέδριο παρέλειψε να καλέσει την Ismeri να εκφράσει την άποψή της επί των χωρίων τα οποία την αφορούσαν και τα οποία σχεδίαζε να περιλάβει στην έκθεση 1/96, από τις περιστάσεις αυτές προκύπτει ότι κατά τη διαδικασία εγκρίσεως της εκθέσεως αυτής σημειώθηκε παραβίαση της αρχής της προηγουμένης ακροάσεως.

31 Η παραβίαση αυτή δεν αντισταθμίστηκε από τη δυνατότητα που είχε η αναιρεσείουσα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της στο Ελεγκτικό Συνέδριο μετά τη δημοσίευση της εκθέσεως 1/96. Εξυπακούεται ότι ένα κοινοτικό όργανο είναι φυσικά περισσότερο διατεθειμένο να δεχθεί παρατηρήσεις πριν λάβει την οριστική απόφασή του παρά μετά τη δημοσίευσή της, δεδομένου ότι η αποδοχή του βασίμου των επικρίσεων μετά τη δημοσίευση θα το ανάγκαζε να αναθεωρήσει τη θέση του εκδίδοντας διορθωτικό.

32 Για τον ίδιο λόγο, από το γεγονός και μόνον ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο αρνήθηκε, στις 7 Μαρτίου 1997, τις επικρίσεις που διατύπωσε η Ismeri στις 31 Ιανουαρίου 1997 σχετικά με την έκθεση 1/96, η οποία δημοσιεύθηκε στις 19 Αυγούστου 1996, δεν είναι δυνατόν να συναχθεί ότι θα ενεργούσε οπωσδήποτε κατά τον ίδιο τρόπο αν οι επικρίσεις είχαν διατυπωθεί πριν από την έγκριση της εκθέσεως αυτής στις 30 Μαΐου 1996.

33 Αντιθέτως, από το σύνολο των περιστάσεων της υποθέσεως, όπως αναλύθηκαν από το Πρωτοδικείο, και ειδικότερα από την κατάφωρη και σοβαρή παράβαση των

κανόνων της χρηστής διαχειρίσεως που συνιστούσε η παρατεταμένη παρουσία στο διοικητικό συμβούλιο της ARTM προσώπων εκπροσωπούντων ιδιωτικά συμφέροντα τα οποία αφορούσαν άμεσα οι αποφάσεις του εν λόγω οργάνου, προκύπτει ότι η ακρόαση της Ismeri σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε μεταβάλει την άποψη του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως προς τη σκοπιμότητα της κατονομασίας της εταιρίας αυτής στην έκθεση 1/96 και ως προς τους όρους που θα χρησιμοποιούσε προς τούτο.

34 Συνεπώς, εν προκειμένω, η διαπραχθείσα παρανομία δεν άσκησε επιρροή επί του περιεχομένου της εκθέσεως 1/96 και, κατά συνέπεια, δεν υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παραλείψεως της προηγουμένης ακροάσεως της Ismeri και της ζημίας την οποία θεωρεί ότι υπέστη εξ αιτίας της δημοσιεύσεως της εν λόγω εκθέσεως.

35 Ως εκ τούτου, η Ismeri δεν μπορεί βασίμως να προσβάλει την εκ μέρους του Πρωτοδικείου απόρριψη του ισχυρισμού της περί παραβιάσεως της αρχής της προηγουμένης ακροάσεως.

36 Επομένως, ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από την παραβίαση του κοινοτικού δικαίου και την ανεπάρκεια του σκεπτικού όσον αφορά την προβαλλόμενη δυσφήμιση

37 Η Ismeri υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο εσφαλμένως και αναιτιολογήτως κατέληξε ότι δεν υπήρχε δυσφήμιση, ενώ η δημοσίευση ονομαστικών στοιχείων σχετικά με τρίτους, συνοδευομένων από αναφορές σε ενδεχόμενες ποινικές διώξεις, παραβιάζει χωρίς λόγο, πρώτον, τον κανόνα της ανωνυμίας τον οποίο αποδέχεται πλην εξαι-

ρετικών περιπτώσεων το Πρωτοδικείο, δεύτερον, την αρχή της εμπιστευτικότητας, η οποία, δυνάμει των γενικών αρχών του δικαίου, πρέπει να τηρείται κατά την κίνηση ποινικής διαδικασίας, και, τρίτον, τον κανόνα της αναλογικότητας, ο οποίος επιβάλλει στα κοινοτικά όργανα την υποχρέωση να μη θίγουν την ατομική κατάσταση των ιδιωτών πέραν του μέτρου που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού που επιδιώκουν τα εν λόγω όργανα.

38 Κατά το Ελεγκτικό Συνέδριο, οι αιτιάσεις είναι απαράδεκτες, καθόσον δεν βάλλουν άμεσα κατά του νομικού συλλογισμού του Πρωτοδικείου. Επικουρικώς, το αναιρεσίβλητο υπογραμμίζει ότι, ενόψει σοβαρής δυσλειτουργίας στην οποία εμπλεκόταν η Ismeri, το Πρωτοδικείο ορθώς θεώρησε ως αναγκαία, και συνεπώς ως μη υπερβολική, την κατονομασία των προσώπων ως προς τα οποία υφίστατο η διαπιστωθείσα σύγχυση συμφερόντων. Η εκ μέρους της Ismeri επίκληση μιας υποτιθεμένης αρχής της διακριτικότητας αποτελεί, εν πάση περιπτώσει, νέο ισχυρισμό.

39 Από τη σκέψη 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο, εξαιρετικώς και ιδίως σε περίπτωση σοβαρής δυσλειτουργίας επηρεάζουσας σοβαρώς τη νομιμότητα και την κανονικότητα των εσόδων ή των εξόδων ή τις ανάγκες της καλής δημοσιονομικής διαχείρισης, μπορεί να καταγγείλει τα διαπιστωθέντα γεγονότα κατά τρόπο πλήρη και επομένως να προσδιορίσει ονομαστικώς τρίτα πρόσωπα που εμπλέκονται άμεσα. Κατά το Πρωτοδικείο, ένας τέτοιος προσδιορισμός, ο οποίος δικαιολογείται για τις ανάγκες της αποτελεσματικής εκτελέσεως της αποστολής ελέγχου που έχει ανατεθεί στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μπορεί να είναι ιδιαίτερα αναγκαίος όταν η ανωνυμία ενέχει τον κίνδυνο να προκαλέσει αμφιβολίες όσον αφορά την ταυτότητα των εμπλεκομένων προσώπων.

40 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι, όπως δέχθηκε το Πρωτοδικείο, λόγω ιδιαιτέρων περιστάσεων, απτομένων ενδεχομένως της σοβαρότητας των πραγματικών περιστατικών ή του κινδύνου δημιουργίας συγχύσεως επιζήμιας για τα συμφέροντα τρίτων, μπορεί να επιτραπεί στο Ελεγκτικό Συνέδριο να κατονομάσει, στις εκθέσεις του, πρόσωπα τα οποία δεν υπόκεινται καταρχήν στον έλεγχό του, υπό τον όρον ότι

υπέρ των προσώπων αυτών θα εφαρμοστεί, όπως τονίστηκε στις σκέψεις 28 και 29 της παρούσας αποφάσεως, η αρχή της προηγουμένης ακροάσεως.

41 Στον κοινοτικό δικαστή που επιλαμβάνεται ένδικης προσφυγής εναπόκειται να εκτιμήσει, στην περίπτωση αυτή, κατά πόσον η κατονομασία ήταν απαραίτητη και δεν συνιστούσε δυσανάλογο μέτρο ενόψει του σκοπού που επιδιώκεται με τη δημοσίευση της εκθέσεως. Ο πλήρης έλεγχος που ασκεί εν προκειμένω εμπίπτει στην κυριαρχική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, η οποία δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο, υπό την επιφύλαξη των περιπτώσεων ανακρίβειας του περιεχομένου των διαπιστώσεων ή διαστρεβλώσεως των στοιχείων της δικογραφίας.

42 Έτσι, η εκτίμηση βάσει της οποίας το Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο θεμιτώς κατονόμασε ρητώς την Ismeri στην έκθεση 1/96 και, ιδίως, αναφέρθηκε, με το σημείο 57 της εν λόγω εκθέσεως, στην εκ μέρους της Επιτροπής εξέταση της ανάγκης να ασκηθεί ενδεχομένως ποινική δίωξη, εκφεύγει του ελέγχου του Δικαστηρίου, καθόσον στο πλαίσιο της παρούσας αναιρετικής διαδικασίας δεν έγινε επίκληση κανενός στοιχείου από το οποίο να συνάγεται η εκ μέρους του Πρωτοδικείου διαστρέβλωση των στοιχείων της δικογραφίας ή η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεών του.

43 Συνεπώς, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτέος.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από τη διαστρέβλωση των πραγματικών περιστατικών, την ανεπάρκεια του σκεπτικού και τον εσφαλμένο νομικό χαρακτηρισμό όσον αφορά τη «σύγχυση συμφερόντων»

44 Η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι το Πρωτοδικείο, καταλήγοντας ότι υπήρχε σύγχυση συμφερόντων όσον αφορά την Ismeri, διαστρέβλωσε τα πραγματικά περι-

στατικά της υποθέσεως. Υποστηρίζει διαδοχικά ότι η ARTM, στο διοικητικό συμβούλιο της οποίας μετείχε ένας από τους διευθύνοντές της, δεν είχε εξουσία λήψεως αποφάσεων ως προς την ανάθεση συμβάσεων στα γραφεία τεχνικής βοήθειας, ότι η απόφαση αναθέσεως των μοναδικών δύο συμβάσεων που συνήφθησαν με την Ismeri και επί των οποίων στηρίζεται η έκθεση 1/96 ελήφθη από την Επιτροπή και ότι η «πειραματική φάση» των προγραμμάτων MED, που δικαιολογούσε αναθέσεις συμβάσεων κατόπιν συμφωνίας των συμβαλλομένων, παρατάθηκε και μετά τη σύσταση της ARTM.

45 Η αναιρεσείουσα προσθέτει ότι η έννοια της «συγχύσεως συμφερόντων», η οποία χρησιμοποιείται χωρίς να γίνεται αναφορά στις προθέσεις των ενδιαφερομένων, στερείται κάθε νομικής σημασίας και είναι απρόσφορη προς δικαιολόγηση οποιουδήποτε χαρακτηρισμού της καταστάσεως.

46 Το Ελεγκτικό Συνέδριο εκθέτει ότι, εφόσον δεν υφίσταται διαστρέβλωση των πραγματικών στοιχείων της δικογραφίας ή ανακρίβεια των διαπιστώσεων, τα επιχειρήματα που αντλούνται από τις εξουσίες της ARTM, τον ρόλο της Επιτροπής και τη διάρκεια της «πειραματικής φάσεως» αποτελούν απλώς απαράδεκτη προτροπή για αναθεώρηση διαπιστώσεων περί των πραγματικών γεγονότων στις οποίες προέβη το Πρωτοδικείο. Όσον αφορά το επιχείρημα σχετικά με την έννοια της «συγχύσεως συμφερόντων», η οποία αποτελεί απλώς επανάληψη επιχειρήματος που ήδη προβλήθηκε πρωτοδίκως, δεν είναι ούτε παραδεκτό ούτε βάσιμο, καθόσον το Πρωτοδικείο καθόρισε σαφώς τί πρέπει να νοείται με τον όρο αυτόν.

47 Παρατηρείται, πρώτον, ότι, στο πλαίσιο του ελέγχου της δημοσιονομικής διαχειρίσεως των κοινοτικών θεσμικών οργάνων και κοινοτικών οργανισμών τον οποίο ασκεί το Ελεγκτικό Συνέδριο, η έννοια της «συγχύσεως συμφερόντων», την οποία το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όρισε ως «το να ανατίθεται το έργο το οποίο αφορά μια δημόσια σύμβαση σε πρόσωπο το οποίο συμβάλλει στην αξιολόγηση και στην επιλογή των σχετικών προσφορών», είναι πρόσφορη, χρήσιμη και χαρακτηριστική μιας σοβαρής δυσλειτουργίας του εμπλεκομένου θεσμικού οργάνου ή του εμπλεκομένου οργανισμού.

48 Δεύτερον, η εκτίμηση του Πρωτοδικείου σύμφωνα με την οποία τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων έκρινε συνιστούσαν περίπτωση συγχύσεως συμφερόντων εμπίπτει στην κυριαρχική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών από τον αρμόδιο επί της ουσίας δικαστή. Εφόσον, στο πλαίσιο της παρούσας αναιρετικής διαδικασίας, δεν αποδείχθηκε ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση περιέχει ανακριβείς πραγματικές διαπιστώσεις ή ενέχει διαστρέβλωση των στοιχείων της δικογραφίας, η εκτίμηση αυτή δεν υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου.

49 Συνεπώς, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτέος.

Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από διαστρέβλωση των πραγματικών περιστατικών και ανεπάρκεια του σκεπτικού όσον αφορά την εναντίωση της Ismeri στο αίτημα να παραιτηθεί το διευθύνον στέλεχός της από το διοικητικό συμβούλιο της ARTM

50 Η Ismeri υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να περιορίζεται στη διατύπωση αμφιβολιών ως προς την αξιοπιστία ενός εγγράφου που υποτίθεται ότι αποδεικνύει ότι η Επιτροπή είχε παραιτηθεί από το αίτημά της περί παραιτήσεως ενός των διευθυντικών στελεχών της Ismeri από τη θέση του ως μέλους του διοικητικού συμβουλίου της ARTM. Η αναιρεσείουσα αμφισβητεί επίσης τη συλλογιστική με την οποία το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η παραίτηση αυτή έλαβε τελικώς χώρα μόνο μετά από παρατεταμένες διαπραγματεύσεις όσον αφορά την ανάθεση συμβάσεων και την πρόταση σχετικά με τους υποψήφιους αντικαταστάτες.

51 Το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν εντοπίζει στις διαπιστώσεις αυτές στοιχεία από τα οποία να μπορεί να συναχθεί ότι υπήρξε διαστρέβλωση των πραγματικών περιστατικών, βάσει της οποίας και μόνον θα μπορούσε να αμφισβητηθεί η εκτίμηση του Πρωτοδικείου.

52 Το θέμα που έθεσε η Ismeri, στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, ως προς την ερμηνεία των πρακτικών της συνεδριάσεως του διοικητικού συμβουλίου της ARTM της 21ης Ιανουαρίου 1994 και ως προς τους όρους που έθεσε η Ismeri για την αποχώρηση του διευθυντικού στελέχους της από το διοικητικό συμβούλιο αυτής της ενώσεως δεν επέτρεψε να αποδειχθεί ότι υφίσταται, στο σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ανακρίβεια διαπιστώσεων ή διαστρέβλωση των στοιχείων της δικογραφίας.

53 Ο έκτος λόγος αναιρέσεως συνιστά, υπό τις συνθήκες αυτές, προτροπή αναθεωρήσεως της εκ μέρους του Πρωτοδικείου εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών, πράγμα το οποίο δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο της αναιρετικής διαδικασίας.

54 Συνεπώς, ο έκτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

55 Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι απορριπτέα στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

56 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 118, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή το Ελεγκτικό Συνέδριο ζήτησε να καταδικαστεί η Ismeri στα δικαστικά έξοδα, η δε τελευταία ηττήθηκε, η αναιρεσείουσα πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Ismeri Europa Srl στα δικαστικά έξοδα.

Rodríguez Iglesias Gulmann Wathelet

Σκουρής Edward Puissochet

Jann Sevón Schintgen

Macken Timmermans

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Ιουλίου 2001.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias